

Latijn in de middeleeuwen.

Als we het over Latijn hebben, denken we al snel alleen aan de Romeinen en dit niet ten onrechte. Zij waren namelijk de 'native speakers' van het Latijn. Toen zij echter hun macht over heel de toenmalige wereld hadden uitgebreid (vanuit Rome naar noordwest Europa, naar Spanje naar het oosten tot in het huidige Iran, naar Egypte en het noorden van Africa), hebben ze ook hun cultuur verspreid. Daarvan zien we overal nog sporen. Het duidelijkst zijn natuurlijk de tastbare sporen in de vorm van bouwwerken, zoals bruggen, amfitheaters, wegen, basilieken, maar ze hebben natuurlijk ook immateriële sporen achtergelaten. Hierbij moet je denken aan het Romeinse recht, hun literatuur, filosofie. Op deze gebieden kun je je sporen alleen achter laten door taal en juist die Romeinse taal is van het allergrootste belang geweest voor de romanisering van hun wereld. Al eerder is getoond hoe in onze taal en sowieso in alle west-Europese talen enorm veel woorden vanuit het Latijn terecht zijn gekomen. Dit is niet zo maar gebeurd. De Romeinen hebben in het westen van hun rijk het Latijn tot wereldtaal gemaakt. Iedere vooraanstaande burger in alle steden in alle landen sprak en las wel Latijn, in het oosten minder omdat daar het Grieks de wereldtaal was, maar in het westen was het Latijn het grote communicatiemiddel. Natuurlijk weten we dat in tal van landen de taal ook gesproken bleef, wel in eigen vorm: Frans, Spaans, Portugees, Italiaans, Roemeens. Maar het zuivere Latijn bleef in de kerk, in de kloosters, later op de universiteiten de wetenschappelijke taal. Dat is niet zonder problemen gegaan. Als je het Latijn van de 6^e, 7^e en 8^e eeuw na Christus bekijkt, dan zie je een enorme teruggang in het niveau van het Latijn. Sommige schrijvers beheersten de grammatica helemaal niet en schreven een onleesbaar Latijn. De redding van het Latijn werd gebracht door Karel de Grote. Deze man had onderwijsvisie. Hij zag het belang van het Latijn voor zijn wereld. Hij gaf hofgeleerden de opdracht een correcte grammatica te creëren en vaardigde de eerste onderwijswetten uit. Vanaf Karels tijd is het Latijn weer in de lift en met name na ruwweg 1100 beleeft het Latijn een enorme nieuwe impuls door het humanisme⁷, de renaissance⁸ en het neolatijn⁹. Aan sommige universiteiten

⁷ intellectuele, literaire en wetenschappelijke beweging van de veertiende tot de zestiende eeuw, die elke vorm van kennis wilde baseren op de literatuur en cultuur van de klassieke oudheid

⁸ De term "Renaissance" betekent letterlijk "wedergeboorte". In de 15e en 16e eeuw werd de Oudheid (de klassieke Griekse en Romeinse wereld) een bron van inspiratie.

⁹ De Neolatijnse literatuur omvat geschriften die zijn geschreven in het Latijn in de periode vanaf de renaissance, dat wil zeggen in Italië vanaf ongeveer 1350 en in de rest van Europa vanaf ongeveer 1500.

werd in het Latijn tot in de 20^e eeuw gedoceerd, wetenschappelijke artikelen werden in het latijn geschreven en lange tijd zijn er schrijvers geweest, die hun werken in het Latijn schreven. Het is dus niet vreemd dat er veel lezenswaardige literatuur overal in de wereld in het Latijn te vinden is. Daarvan volgt hieronder een voorbeeld van de Saxische monnik Beda.